

stejný ani pulzový tlak, závislý jak na tuhosti místní cévní stěny, tak na rychlosti pulzové vlny – primární i odrazové. Hodnoty TK, získané obvyklým způsobem měření na paži, se nekryjí se skutečným tlakem v aortě ani s tlakovými hodnotami na periférii. Totéž se týká velikostí pulzové vlny, které se přikládá prediktivní význam pokud jde o kardiovaskulární rizika. Byly proto vypracovány nové metody k přepočtu výše TKs, založené na hodnocení cévní rigidity určitého úseku a měření časového posunu pulzové vlny. To je ovšem jen jeden z konceptů. Porucha roztažnosti arterií se mění od úseku k úseku nejdříve vlivem drobných biofyzikálních změn ve stěně cévní, posléze vlivem změn ateromatózních. Je mnoho dalších faktorů ovlivňujících pružnost stěny cévní, pulzovou vlnu a TK. Některé jsou příčinou lability a variability TK, jiné ovlivňují dlouhodobý vývoj patofyziologických změn. Tak byl vliv změn inervace prokázán na cévách alotransplantátu ruky sledováním reakce na sympatické dráždění v časovém průběhu. Rozdíly v tuhosti arterií jsou dány též pohlavím, věkem a tělesnou výškou, hmotností a metabolickými i hormonálními změnami. Vliv těchto – povětšinou

fyziologických – faktorů není ve velkých prospektivních studiích sledován; jejich efekt tedy není zachycen, nemůže být vyhodnocen a tedy ani respektován při volbě léčby. Odtud mnohé mylné závěry a kontroverze.

V posledních 20–30 letech byl výzkum hypertenze zaměřen především na léčbu a kontrolu jejího efektu. Hodnota TK představuje dnes prakticky jediné kritérium. Při tom i samo měření tlaku je založeno na měření výše pulzové vlny. Způsob jejího šíření jaksi unikl pozornosti, i když pojem „Windkessel“ užil E.A. Weber již v první půli 19. století. U nás V. Laufberger studoval pružník ve 30. letech minulého století, v USA E.D. Freis poukázal roku 1960 na úlohu velkých cév jako rezervoáru, C. Wiggers upozorňoval na poruchy distenzibility arterií a R. Tarazi v roce 1975 navrhl podíl arteriálního tepového tlaku a tepového objemu jako formuli k hodnocení roztažnosti arterií. Potom byla pozornost věnována především RAA systému – na pulzní tlak a cévní stěnu se zapomnělo. A ačkoli v roce 1990 Wilmer W. Nichols a Michael F. O'Rourke ve výborně dokumentované monografii poukázali na rozdíly TK v různých částech tepenného řečiště a na význam

odrazu tepové vlny (McDonald's blood flow in arteries, New York, University Press, 564 stran), o tuhosti stěny arterií se začíná publikovat až po roce 2000. Pulznímu tlaku je sice od konce 80. let 20. století věnována větší pozornost – hlavně jako rizikovému faktoru, systolická izolovaná hypertenze starých lidí stojí však dosud na okraji zájmu a diskuse o jejím původu vyznívají rozpačitě. O tom, jak se má léčit – tj. čím a jak moc – ještě rozpačtěji. Nicméně se už poznává, že agresivní léčba ve snaze snížit TK za každou cenu, nemusí být bezpečná. Střední tlak totiž – stejně jako TKs – není ve všech oddílech řečiště stejný jako na paži.

Knihu, na kterou jsme chtěli upozornit, nelze snadno recenzovat. Látka je mnoho a obor je ve vývoji. Ale měla by být k dispozici všude, kde se studuje hypertenze a krevní oběh. K přiblížení tematiky dobře poslouží článek docenta Jiřího Špáče Hypertenze a vlastnosti arteriální stěny, uveřejněný v *Kardiofóru* 2006; 4: 9–13.

MUDr. Pavel Jerie
Leymenstrasse 49, CH 4153 Reinach, BL1
Švýcarsko

Doručeno do redakce: 4. 1. 2007

Veselka J et al. Hypertrofická kardiomyopatie a příbuzná témata. Praha: Galén 2006. 159 stran. ISBN 80-7262-443-1.

Nakladatelství Galén zahajuje velmi záslužnou tradici, kterou je vydávání nové edice *Klinická kardiologie*. Zde bude postupně vydáván soubor menších monografií, zaměřených na úzkou část kardiologické problematiky, většinou k jedné diagnóze či léčebnému tématu.

Jedna z prvních monografií této řady byla vydána publikace doc. Veselky a spolupracovníků na téma *Hypertrofická kardiomyopatie (HKM) a příbuzná témata*. Rozsahem nevelká monografie navazuje na dnes již

téměř klasickou monografii o HKM prof. Gregora z roku 1992. Vzhledem k prudkému rozmachu znalostí o nemoci jako takové, stejně jako k rozvoji nových terapeutických možností, bylo její vydání velmi potřebné. Jen pro připomenutí, dnes nejrozšířenější nefarmakologický terapeutický postup k odstranění obstrukce výtokového traktu levé komory, jakou je alkoholová ablace septa, která v roce 1992 nebyla prováděna a genetické výzkumy HKM bylo v té době zcela v počátcích. Pomineme-li stručně po-

jaté kapitoly v přehledných kardiologických učebnicích, na českém trhu chyběl souhrn aktuálního stavu znalostí o této nozologické jednotce. Kniha doc. Veselky a kolektivu na zhruba 150 stranách podává recentní informace o HKM počínaje genetikou (dr. Šmíd), přes patofyziologicko-anatomické (prof. Steiner), patofyziologické až po klinické aspekty nemoci. Navíc je připojeno několik kapitol o příbuzných onemocněních myokardu, která mohou být nežádoucí za HKM zaměněna. Prof. Linhart podává přehled

o nesarkomerických kardiomyopatiích, hypertrofii levé komory u atletického srdce a postižení myokardu u Fabryho choroby. Dr. Krejčí čtenáře seznamuje s problémem srdeční amyloidózy.

Kniha je logicky uspořádána, je napsána čtivě a srozumitelně, doplněna řadou ilustrativních schémat a obrázků.

Nepochybně bude přínosem nejen pro všeobecné kardiology, ale přináší celou řadu informací, která obohatí i specialisty, kteří s danou diagnózou přicházejí do styku ne zcela pravidelně. Doc. Veselka patří mezi uznávané odborníky této problematiky a nabízí čtenářům aktuální a pedagogický názorný pohled na toto postižení srdečního svalu.

gogický názorný pohled na toto postižení srdečního svalu.

prof. MUDr. Jiří Vítovec, CSc., FESC

www.fnusa.cz

e-mail: jiri.vitovec@fnusa.cz

Doručeno do redakce: 27. 12. 2006

Válek V, Kala Z, Kiss I et al. Maligní ložiskové procesy jater. Diagnostika a léčba včetně minimálně invazivních metod. Praha: Grada Publishing 2006. 416 stran. ISBN 80-247-0961-9.

Monografie věnovaná problematice komplexní diagnostiky a terapii jaterních metastáz je zcela ojedinělou publikací v českém písemnictví.

Její pojetí je skutečně moderní, jednotlivé kapitoly jsou zpracovány s patřičnou precizností a komplexností. Jedná se o dílo, na jehož tvorbě se podílela řada odborníků z různých oblastí medicíny, jako břišní chirurgové, radiologové, zvláště pak invazivní ra-

diologové, internisté, hepatologové, onkologové a další.

Vzniklo dílo přitom ucelené, ve kterém poznatky z jednotlivých odborností jsou účelně v textu provázány a nabízejí jak z pohledu obsahového, tak didaktického komplexní a recentní údaje. Celá publikace je napsána pěknou češtinou, je výtečně dokumentována řadou schémat, tabulek, ve výborné kvalitě reprodukcovaných RTG obrazů.

Na našem lékařském trhu se tak objevila publikace po všech stránkách výjimečná, která by neměla chybět v knihovnách nejen chirurgů, ale i internistů, onkologů, radiologů a dalších lékařských specializací.

prof. MUDr. Petr Dítě, DrSc.

www.fnbrno.cz

e-mail: pdite@med.muni.cz

Doručeno do redakce: 8. 1. 2007

Krajsová I. Melanom. Klasifikace, diagnostika, terapie, prevence. Praha: Maxdorf 2006. 332 stran. ISBN 80-7345-096-8.

Na konci roku 2006 vyšla v nakladatelství Maxdorf kniha MUDr. Krajsové Melanom. MUDr. Krajsová patří již dlouhá léta k čelným českým odborníkům na problematiku melanomu a získanou erudici zúročila v obsáhlé monografii, která dosud v české literatuře chyběla. Autorka se v 22 kapitolách věnuje všem aspektům humánního melanomu. Kapitoly jsou věnovány patogenezi a epidemiologii melanomu, jednotlivým typům névů jako možným prekurzorům melanomu, klinickému, dermatoskopickému a histopatologickému obrazu melanomu, i současným možnostem laboratorní diagnostiky. Další kapitoly popisují novou klasifikaci melanomu z roku 2002 a pro-

gnostické faktory. Rozsáhlá část knihy podává přehled o současných ználostech léčby melanomu podle stadií, detailně je rozebrána chirurgická léčba a vyšetření sentinelové uzliny, jednotlivé typy adjuvantní léčby a možnosti léčby metastatického melanomu se zhodnocením dosavadních výsledků terapeutických studií, stručně je shrnuta i terapie dosud experimentální. Fundovaný pohled klinika na možnosti a výsledky terapie je největším kladem knihy.

Na léčbu navazují užitečná schémata dispenzarizace pacientů. Autorka neopomněla ani oční melanom, melanom v dětství a graviditě. Knihu zakončují kapitoly o prevenci melano-

mu a jeho diferenciální diagnostice. Doprovod textu tvoří 243 kvalitních barevných fotografií.

Knihu ocení všichni lékaři zabývající se melanomem, především pak onkologové a dermatologové, kteří dostali do rukou rozsáhlou, bohatě ilustrovanou příručku s aktuálním přehledem problematiky. Zvědavému čtenáři budou chybět přehlednější literární odkazy.

MUDr. Hana Jedličková, Ph.D.

www.fnusa.cz

e-mail: hana.jedlickova@fnusa.cz

Doručeno do redakce: 5. 1. 2007